

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 27. kolovoza 2008.

Kratka Pavlova biografija

Draga braćo i sestre!

Danas se vraćamo našem razmišljanju o apostolu Pavlu, kako bi bolje upoznali njegov lik u ovoj godini koja je njemu posvećena. Nakon što smo promotrili svijet u kojem je ivio, sada ćemo pogledati koje su bile glavne etape njegove biografije. Budući da ćemo iduće srijede katehezu posvetiti čudesnom događaju koji se zbio na putu za Damask, danas ćemo se kratko osvrnuti na njegov ivot u cjelini. Biografske podatke o Pavlovu ivotu, koji nam pomau nešto više doznati o njegovu rođenju i smrti, nalazimo u Poslanici Filemonu, u kojem on sebe naziva "starcem" (Film 9, presbýtes) te u Djelima apostolski, u kojima ga se u trenutku Stjepanova kamenovanja naziva "mladićem" (7,58: neanías). Ta su dva opisa očito vrlo općenita ali, prema računanju čovjekove dobi uvrijeenom u antičkom dobu, "mladim" se nazivalo čovjeka od trideset godina, dok se za čovjeka kada napuni šezdesetak godina govorilo da je "star". Datum Pavlova rođenja, u konačnici, ovisi velikim dijelom o datiranju Poslanice Filemonu. Nju mnogi znanstvenici smještaju oko 54. pa bi Pavao dakle bio rođen pete ili šeste godine prije kršćanske ere. Međutim, tradicionalno se nastanak te poslanice vezuje uz Pavlovo uzništvo u Rimu, dakle uz šezdesete godine i Pavlova godina koja je u tijeku slijedi to tradicionalno računanje.

Bilo kako bilo, Pavao je rođen u Tarzu u Ciliciji (usp. Dj 22,3). Grad je bilo upravno sjedište te pokrajine i 51. pr. Kr. imao je za prokonzula ni manje ni više već samoga Marka Tulija Cicerona, dok su se deset godina kasnije, 41., upravo u Tarzu prvi put susreli Marko Antonije i Kleopatra. Bio je idov iz diaspore, govorio je grčki premda mu ime vuče korijen iz latinskog jezika a prema prizvuku moe se zaključiti da izvorno potječe od hebrejske riječi Saul/Saulos. Bio je rimski

građanin (usp. Dj 22,25-28). Pavao je dakleivio na razmeđu triju različitih kultura i moda je zbog toga bio otvoren za plodonosnu otvorenost čitavom svijetu kao što će se to pokazati tijekom njegova ivota. Bavio se i manualnim radom, što je moda naučio od svoga oca. Izučio je naime zanat "šatorara" (usp. Dj 18,3: skenopoios), pod čime se vjerojatno misli na izradu prostirki i šatora od obrađene grube kozje dlake ili lanenih vlakana (usp. Dj 20,33-35), tako da se u nekim starim pisanim svjedočanstvima spominje pridjev tarsikarios koji se pridaje onome koji se bavi tkanjem lana. Oko 12.-13. godine ivota, dobi u kojoj dječak kod idova postaje bar mitzva ("sin zapovijedi"), Pavao je napustio Tarz i otišao u Jeruzalem gdje je odgojen do nogu Rabbija Gamaliela Starijeg, nećaka velikog Rabbija Hillela, prema najstroim farizejskim uredbama, stekavši veliki ar za Mojsijevu Toru (usp. Gal 1,14; Fil 3,5-6; Dj 22,3; 23,6; 26,5).

Upravo na temelju snanog religijskog pravovjerja, koje je ondje stekao, on u novom pokretu koji se pozivao na Isusa Nazarećanina, vidi veliku pogibao za najpravovjerniji idovski identitet. To objašnjava činjenicu zašto je okrutno "progonio Crkvu Boju", kao što će tri put priznati u svojim poslanicama (1 Kor 15,9; Gal 1,13; Fil 3,6). Premda nije lako konkretno dočarati u čemu se sastojao taj progon, u svakom slučaju je očito da je prema kršćanima gajio nesnošljivost. U taj kontekstu valja smjestiti događaj iz Damaska, kojem ćemo se vratiti u idućoj katehezi. Sigurno je da se od toga trenutka pa nadalje njegov ivot promijenio i on je postao neumorni navjestitelj evanđelja. I doista, Pavao će više ostati zabiljeen u povijesti po onome što je učinio kao kršćanin, štoviše kao apostol, no kao farizej. Njegovo se apostolsko djelovanje dijeli na temelju tri misijska putovanja, kojem se pridodaje četvrto kada je putovao u Rim kao uznik. Sve ih opisuje Luka u Djelima. Ipak, što se tiče triju misijskih putovanja, prvo treba lučiti od ostala dva.

Za prvo, naime (usp. Dj 13-14), nije bio izravno odgovoran Pavao, već je ono bilo povjereno Cipraninu Barnabi. Oni su zajedno putovali od Antiohije na Orontu, poslani od tamošnje Crkve (usp. Dj 13,1-3), i, nakon što su se otisnuli iz seleucijske luke na obale Sirije, prošli su otok Cipar od Salamina do Pafa; odatle su došli do junih obala Anatolije i posjetili gradove Ataliju, Pergu pamfilijsku, Antiohiju pizidijsku, Ikoniju, Listru i Derbu, odakle su se ponovno vratili na polaznu točku. Nakon vanog susreta u Jeruzalemu s apostolima i starješinama te Crkve na kojem je odlučeno da se obraćenim poganima ne nalaе obdravanje Mojsijeva zakona (usp. Dj 15,6-30), Pavao se odvojio od Barnabe, izabrao za suputnika Silu i započeo svoje drugo misijsko putovanja (usp. Dj 15,36-18,22). Nakon što je ostavio za sobom Siriju i Ciliciju, ponovno je vidio Listru, uzeo sa sobom Timoteja (sina idovke i pogana) i dao ga obrezati. Zatim je proputovao kroz središnju Anatoliju i doputovao u grad Troadu na sjevernoj obali Egejskog mora. Odatle je otplovio za Makedoniju stupivši tako na europsko tlo. Iskravši se u Neapolu, došao je u Filipe, zatim u Solun, i, otputovavši odatle zbog poteškoća koje su mu stvorili idovi, pošao je za Bereju, došao u Atenu, gdje je propovijedao najprije na Agori a zatim na Areopagu, a zatim stigao u Korint, gdje se zadržao godinu i pol dana. Najpouzdaniji kronološki podatak njegove biografije vezan je uz početak 50.-ih godina, upravo tijekom toga prvog boravka u Korintu i vezano uz njegov nestanak kada je bio optuen pred namjesnikom senatorske pokrajine Ahaje, prokonzulom Galionom (Senekinin bratom), o čemu čitamo u Dj 18,12, koji je bio na toj slubi između 51. i 53. Pošto je Pavao boravio

u Korintu godinu i pol dana (usp. Dj 18,11), moe se lako pretpostaviti da se to vremensko razdoblje protee od kraja 50.-te do početka 52. godine. Iz Korinta je, zatim, prošavši kroz Kenhreju, istočnu luku toga grada, pošao prema Palestini i doputovao u Cezareju, odakle je uzašao u Jeruzalem da bi se zatim ponovno vratio u Antiohiju na Orontu.

Treće misijsko putovanje (usp. Dj 18,23-21,16) započelo je kao i prethodna dva u Antiohiji. Odatle se Pavao izravno uputio u Efez, glavni grad provincije Azije, gdje je proboravio dvije godine, vršeći slubu koja je imala plodan utjecaj u tim krajevima. Iz Efeza je Pavao pisao poslanice Solunjanima i Korinćanima. Međutim, tamošnji su trgovci srebrom stanovnike toga grada nahuškali protiv njega zbog sve manjih prihoda koji su ostvarivali jer je zbog Pavlova navještaja zanimanje za kult Artemide počeo polako kopniti (hram njoj posvećen u Efezu, I Artemysion, bio je jedan od sedam čuda staroga svijeta); zato je morao pobjeći na sjever. Pošto je ponovno prošao kroz Makedoniju, ponovno odlazi u Grčku, vjerojatno u Korint, gdje je ostao tri mjeseca i napisao glasovitu Poslanicu Rimljanima. Odatle se vratio natrag istim putem: prošao je kroz Makedoniju, brodom došao u Troadu a zatim, tek nakratko se zadržavši na otocima Mitileni, Hiju i Samu, stigao u Milet (gdje je odrao vaan govor starješinama efeške Crkve: usp. Dj 20). Odatle je odjedrio prema Tiru, odakle je stigao u Cezareju da bi zatim ponovno uzašao u Jeruzalem. Tu je uhićen zbog nesporazuma: neki su idovi idove grčkog podrijetla, koje je Pavao bio uveo u dio hrama predviđen samo za Izraelce, zamijenili s poganima. Bio je pošteđen predviđene smrtne kazne intervencijom rimskog tisućnika koji je bio zaduen za čuvanje reda u hramu (usp. Dj 21,27-36); događaj se zbio dok je u Judeji carski upravitelj bio Antonio Feliks. Nakon što je neko vrijeme proboravio u tamnici (čije je trajanje upitno) i budući da se Pavao, kao rimski građanin, pozvao na cara (tada je rimski car bio Neron), slijedeći upravitelj Porcije Fest ga je poslao u Rim pod vojnom pratnjom.

Na putovanju prema Rimu prošao je sredozemne otoke Kretu i Maltu, a zatim gradove Sirakuzu, Regij i Puteuole. Rimski su mu kršćani izašli ususret na Apijevoj cesti (Via Appia) i pratili ga sve do Apijeva trga (70.-ak kilometara junu od glavnoga grada) a neki sve do Triju gostionica (40-ak kilometara). U Rimu je susreo izaslanstvo idovske zajednice, kojem je povjerio da zbog "nade Izraelove" nosi okove (usp. Dj 28,20). No Lukino izvješće završava spominjanjem kako je Pavao u Rimu proveo dvije godine pod blagim nadzorom vojnika, ne spominjući ni osudu cara (Nerona) a još manje osuđenikovu smrt. Kasnije tradicije govore o njegovu oslobođenju, što mu je omogućilo da posjeti Španjolsku, te ponovno putovanje na Istok, točnije na Kretu, u Efez i Nikopoli u Epiru. Prema nekim pretpostavkama bio je ponovno uhićen i ponovno zatočen u Rimu (tijekom tog drugog uzništva napisao je, prema istim pretpostavkama, tri takozvane pastoralne poslanice, to jest dvije Timoteju i jednu Titu) i ponovno završio pred sudom, ali mu sud ovaj put nije bio naklonjen. Ipak, niz razloga mnogi proučavatelji Pavla završavaju apostolovu biografiju Lukinim izvješćem iz Djela.

Njegovu ćemo se mučeništvu vratiti kasnije u ciklusu ovih naših kateheza. Za sada je dovoljno spomenuti kako se sveti Pavao posvetio naviještanju evanđelja ne štedeći snage, da je pritom prošao čitav niz teških kušnji, koje spominje u Drugoj poslanici Korinćanima (usp. 11,21-28).

Uostalom, on sam piše: "Sve činim poradi evanđelja" (1 Kor 9,23) vršeći s krajnjom velikodušnošću ono što on naziva "brigom za sve Crkve" (2 Kor 11,28). To je Pavao koji stoji pred našim očima, trajni poticaj za crkvenu zauzetost svih nas.

Papin apel

S dubokom sam alošću primio vijest o nasiljima nad kršćanskim zajednicama u indijskoj dravi Orisa, do kojih je došlo nakon ubojstva hinduističkog vođe Swamija Lakshmanande Saraswatija, koje je za svaku osudu. Do sada je nekoliko osoba ubijeno, a više ih je ranjeno. Uništena su bogoštovna središta, crkvena zdanja i privatne kuće. Dok oštro osuđujem svaki napad na ljudski ivot, čiju svetost svi moraju poštivati, izraavam svoju duhovnu blizinu i solidarnost braći i sestrama u vjeri koji su tako teško kušani. Molim Gospodina da ih prati i podupire u ovom času trpljenja i udijeli im snage da nastave s ljubavlju svima sluiti. Pozivam vjerske vođe i građanske vlasti da zajednički rade na ponovnoj uspostavi mirnog suivota i sklada među članovima različitih vjerskih zajednica, što je uvijek bilo prepoznatljivo obiljeje indijskog društva.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Srdačnu dobrodošlicu upućujem hrvatskim hodočasnicima, osobito vjernicima iz Sinja i Zagreba te učenicima i nastavnicima Nadbiskupijske Klasične Gimnazije iz Splita. Pohodeći grob apostola Petra, nasljedujte njegovo svjedočanstvo vjere prepoznavajući u Isusu iz Nazareta Sina Bojega i svoga Spasitelja. Hvaljen Isus i Marija!